Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 11. aprila 2013*

„Okolje — Aarhuška konvencija — Direktiva 85/337/EGS — Direktiva 2003/35/ES — Člen 10a — Direktiva 96/61/ES — Člen 15a — Dostop do pravnega varstva v okoljskih zadevah — Pojem ‚nedopustno dragi' sodni postopki"

V zadevi C-260/11,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Supreme Court of the United Kingdom (Združeno kraljestvo) z odločbo z dne 17. maja 2011, ki je prispela na Sodišče 25. maja 2011, v postopku

The Queen, na predlog

Davida Edwardsa,

Lilian Pallikaropoulos,

proti

Environment Agency,

First Secretary of State,

Secretary of State for Environment, Food and Rural Affairs,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi L. Bay Larsen, v funkciji predsednika četrtega senata, J.-C. Bonichot (poročevalec), sodnik, C. Toader, A. Prechal, sodnici, in E. Jarašiūnas, sodnik,

generalna pravobranilka: J. Kokott,

sodni tajnik: K. Malacek, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 13. septembra 2012,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za L. Pallikaropoulos R. Buxton, solicitor, in D. Wolfe, QC,

— za vlado Združenega kraljestva C. Murrell in J. Maurici, agenta, skupaj z R. Palmerjem, barrister,

* Jezik postopka: angleščina.

— za dansko vlado S. Juul Jørgensen in V. Pasternak Jørgensen, agenta,

— za Irsko E. Creedon in D. O'Hagan, agenta, skupaj z N. Hyland, barrister-at-law,

— za grško vlado G. Karipsiades, agent,

— za Evropsko komisijo P. Oliver in L. Armati, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 18. oktobra 2012

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 10a, peti odstavek, Direktive Sveta z dne 27. junija 1985 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (85/337/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 1, str. 248) in člena 15a, peti odstavek, Direktive Sveta 96/61/ES z dne 24. septembra 1996 o celovitem preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15 zvezek 3, str. 80), kakor sta bili spremenjeni z Direktivo 2003/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. maja 2003 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 7, str. 466) (v nadaljevanju: Direktiva 85/337 in Direktiva 96/61).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med D. Edwardsom in L. Pallikaropoulos na eni strani ter Environment Agency, First Secretary of State in Secretary for Environment, Food and Rural Affairs na drugi glede dovoljenja za obratovanje cementarne. Predlog se nanaša na to, ali je odločba House of Lords, s katero je bilo L. Pallikaropoulos, katere pritožba je bila zavrnjena kot neutemeljena, naloženo plačilo stroškov nasprotnih strank, v skladu s pravom Unije.

Pravni okvir

Mednarodno pravo

3 V preambuli Konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah, ki je bila v imenu Evropske skupnosti odobrena s Sklepom Sveta 2005/370/ES z dne 17. februarja 2005 (UL L 124, str. 1, v nadaljevanju: Aarhuška konvencija), je navedeno:

„[…]

priznavajo tudi, da ima vsaka oseba pravico živeti v okolju, primernem za njeno zdravje in blaginjo, in dolžnost, da sama in skupaj z drugimi varuje in izboljšuje okolje za sedanje in prihodnje generacije,

upoštevajo, da morajo imeti državljani, da bi lahko uveljavljali to pravico in izpolnjevali to dolžnost, dostop do informacij, pravico do udeležbe pri odločanju in dostop do pravnega varstva v okoljskih zadevah, ter se v zvezi s tem zavedajo, da državljani za uresničevanje svojih pravic morda potrebujejo pomoč,

[…]

se zavzemajo, da bi bili javnosti, vključno z organizacijami, dostopni učinkoviti pravosodni mehanizmi za varstvo njihovih legitimnih interesov in za izvajanje zakonov,

[…]“

4 Člen 1 Aarhuške konvencije, ki je naslovljen „Cilj“, določa:

„Da bi prispevali k varstvu pravice vsake osebe sedanjih in prihodnjih generacij, da živi v okolju, primernem za njeno zdravje in blaginjo, vsaka pogodbenica v skladu z določbami te konvencije zagotavlja pravico do dostopa do informacij, do udeležbe javnosti pri odločanju in do dostopa do pravnega varstva v okoljskih zadevah.“

5 Člen 3 te konvencije, ki je naslovljen „Splošne določbe“, v odstavku 8 določa:

„Pogodbenica zagotavlja, da tisti, ki uresničujejo svoje pravice v skladu z določbami te konvencije, zaradi tega ne smejo biti na noben način kaznovani, sodno preganjani ali nadlegovani. Ta določba ne vpliva na pristojnost državnih sodišč, da v sodnih postopkih dosodijo razumne stroške.“

6 Člen 9 iste konvencije, ki je naslovljen „Dostop do pravnega varstva“, natančneje določa:

„1. […]

2. Pogodbenica v okviru svoje notranje zakonodaje zagotovi, da imajo člani vključene javnosti,

a) ki imajo zadosten interes; oziroma

b) ki trdijo, da je bila kršena njihova pravica, če se to zahteva kot pogoj po upravnem postopkovnem pravu pogodbenice;

dostop do revizijskega postopka pred sodiščem in/ali drugim neodvisnim in nepristranskim telesom, določenim z zakonom, da izpodbijajo stvarno in postopkovno zakonitost katere koli odločitve, dejanja ali opustitve na podlagi določb člena 6, in kadar je to predvideno po notranjem pravu in brez vpliva na tretji odstavek tega člena, tudi drugih ustreznih določb te konvencije.

[…]

3. Poleg tega in brez vpliva na revizijske postopke iz prvega in drugega odstavka tega člena mora pogodbenica zagotoviti, da imajo člani javnosti, kadar izpolnjujejo morebitna merila po njenem notranjem pravu, dostop do upravnih ali sodnih postopkov za izpodbijanje dejanj in opustitev oseb zasebnega prava in organov javne oblasti, ki so v nasprotju z določbami njenega notranjega prava, ki se nanaša na okolje.

4. Poleg tega in brez vpliva na prvi odstavek tega člena morajo postopki iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena zagotavljati ustrezna in učinkovita pravna sredstva, vključno s sodno prepovedjo, če je ta primerna, in biti morajo pošteni, pravični, pravočasni in ne pretirano dragi. […]

5. Da bi povečala učinkovitost določb tega člena, pogodbenica zagotovi, da je javnost seznanjena z dostopom do upravnih in sodnih revizijskih postopkov, ter prouči možnosti za vzpostavitev ustreznih mehanizmov pomoči za odpravo ali zmanjšanje finančnih in drugih ovir za dostop do pravnega varstva.“

Pravo Unije

7 Člen 10a Direktive 85/337 in člen 15a Direktive 96/61 določata:

„Države članice v skladu z ustrezno nacionalno zakonodajo zagotovijo članom zadevne javnosti:

(a) ki imajo zadosten interes ali drugače,

(b) ki uveljavljajo kršeno pravico, kadar jo upravno postopkovno pravo države članice zahteva kot predpogoj,

dostop do revizije postopka pred sodiščem ali pa pred drugim neodvisnim in nepristranskim organom, ki ga je vzpostavil zakon, da izpodbijajo materialno in postopkovno zakonitost odločitev, dejanj ali opustitev ob upoštevanju določb te direktive o sodelovanju javnosti.

Države članice določijo, na kateri stopnji se lahko izpodbijajo odločitve, dejanja ali opustitve.

Kaj predstavlja zadosten interes in kršitev pravice, določijo države članice skladno s ciljem omogočiti prizadeti javnosti dostop do sodišč. […]

Določbe tega člena ne izključujejo možnosti postopka predhodne revizije upravnega organa in ne vplivajo na zahtevo izčrpanja upravnih revizijskih postopkov pred prizivom k sodnim revizijskim postopkom, kjer taka zahteva obstaja po nacionalnem pravu.

Vsak tak postopek mora biti pošten, nepristranski, pravočasen in ne nedopustno drag.

[…]“

8 Direktiva 85/337 je bila kodificirana z Direktivo 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (UL 2012, L 26, str. 1). Določbe člena 11(4), drugi pododstavek, Direktive 2011/92 so enake kot določbe člena 10a, peti odstavek, Direktive 85/337.

9 Direktiva 96/61 je bila kodificirana z Direktivo 2008/1/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. januarja 2008 o celovitem preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja (UL L 24, str. 8). Določbe člena 16(4), drugi pododstavek, Direktive 2008/1 so enake kot določbe člena 15a, peti odstavek, Direktive 96/61.

Pravo Združenega kraljestva

10 Člen 49(1) poslovnika Supreme Court iz leta 2009 (Supreme Court Rules 2009, SI 2009, št. 1603) določa:

„Vsako podrobno oceni stroškov opravita dva uradnika, pristojna za stroške, ki ju imenuje predsednik, pri čemer:

(a) mora en biti sodnik, pristojen za stroške (Taxing Master of the Senior Courts),

(b) drugi pa je lahko sodni tajnik.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

11 D. Edwards je na podlagi predpisov o varstvu okolja izpodbijal odločbo Environment Agency, s katero je bilo dovoljeno obratovanje cementarne, vključno s sežigom odpadkov, v Rugbyju (Združeno kraljestvo), pri čemer se je skliceval zlasti na neobstoj presoje vplivov projekta na okolje. V zvezi s tem je lahko D. Edwards uveljavljal pravno pomoč.

12 Tožba je bila zavrnjena in D. Edwards je vložil pritožbo pri Court of Appeal, preden se je končno na zadnji dan obravnave odločil, da opusti postopek.

13 L. Pallikaropoulos se je na podlagi njene prošnje dovolilo, da se v nadaljevanju postopka priključi kot pritožnica. Ni izpolnjevala pogojev za uveljavljanje pravne pomoči, vendar je Court of Appeal odločilo, da se njena obveznost plačila stroškov omeji na 2000 GBP.

14 Court of Appeal je pritožbo zavrnilo in L. Pallikaropoulos naložilo, da nosi svoje stroške in stroške nasprotnih strank, kakor so bili omejeni.

15 L. Pallikaropoulos je vložila pritožbo pri House of Lords, kjer je predlagala, naj se oprosti predložitve garancije za predvidene stroške v znesku 25.000 GBP, ki jo je to sodišče zahtevalo od nje. Ta predlog je bil zavrnjen.

16 L. Pallikaropoulos je prav tako vložila predlog za izdajo sklepa o omejitvi stroškov („protective cost order“), da bi se njena obveznost glede stroškov omejila, če njeni pritožbi ne bi bilo ugodeno. Ta predlog je bil zavrnjen.

17 House of Lords je s sodbo z dne 16. aprila 2008 potrdilo sodbo Court of Appeal, s katero je bila zavrnjena pritožba, in je 18. julija 2008 L. Pallikaropoulos naložilo, da nasprotnim strankam poplača stroške postopka s pritožbo, ki jih, če se stranke ne dogovorijo, določi Clerk of the Parliaments. Tožene stranke so predložile dva stroškovnika za povračljive stroške, v višini 55.810 GBP in 32.290 GBP.

18 Pristojnost House of Lords je bila prenesena na Supreme Court of the United Kingdom, ki je bilo ustanovljeno 1. oktobra 2009. V skladu s poslovnikom Supreme Court iz leta 2009 sta podrobno oceno stroškov opravila dva „costs officers“, ki ju je določilo to sodišče. L. Pallikaropoulos je naložitev stroškov izpodbijala in se v zvezi s tem oprla na direktivi 85/337 in 96/61.

19 „Costs officers“ sta z odločbo z dne 4. decembra 2009 ugotovila, da sta načeloma pristojna za presojo utemeljenosti te trditve.

20 Tožene stranke v postopku v glavni stvari na stopnji, na katero se nanašajo stroški, so vložile pritožbo zoper to odločbo pri sodniku posamezniku pri Supreme Court of the United Kingdom, v kateri so predlagale, naj se zadeva vrne v odločanje senatu petih sodnikov, kakor je bilo nazadnje tudi odločeno.

21 Ta senat se je izrekel 15. decembra 2010. Menil je, da lahko „costs officers“ izvajata le tiste pristojnosti, ki jih imata na podlagi poslovnika Supreme Court iz leta 2009 in da se morata zato omejiti na določitev zneska stroškov. Po mnenju senata je za odločanje o vprašanju, ali je zadevni postopek nedopustno drag v smislu direktiv 85/337 in 96/61, pristojno le sodišče, ki odloča v postopku v glavni stvari, ki lahko odloči ali *in limine litis* pri presoji predloga za izdajo sklepa o omejitvi stroškov ali pa sočasno z vsebinsko odločitvijo.

22 Senat je prav tako menil, da House of Lords vprašanja, ali je bila naložitev plačila stroškov toženih strank L. Pallikaropoulos v nasprotju s tema direktivama, pri preizkusu njene prošnje za izdajo sklepa o omejitvi stroškov ni obravnavalo.

23 V teh okoliščinah je Supreme Court of the United Kingdom prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Kako mora nacionalno sodišče obravnavati vprašanje naložitve stroškov članu zadevne javnosti, ki kot tožeča stranka v okoljski tožbi ni uspel, in sicer upoštevajoč pri tem zahteve člena 9(4) Aarhuške konvencije, kot je prenesen s členom 10a [Direktive 85/337] in členom 15a [Direktive 96/61]?

2. Ali je treba o vprašanju, ali je sodni postopek ‚nedopustno drag' v smislu člena 9(4) Aarhuške konvencije, kot je prenesen [s tema] direktivama, odločiti na objektivni podlagi (na primer s sklicevanjem na zmožnost ‚običajnega' člana zadevne javnosti, da izpolni potencialno obveznost plačila stroškov), ali je treba o tem odločiti na subjektivni podlagi (ob upoštevanju sredstev določene tožeče stranke), ali na obeh podlagah skupaj?

3. Ali gre pri tem povsem za stvar nacionalnega prava države članice, če je le dosežen cilj, ki ga določata [navedeni] direktivi, namreč, da obravnavani postopek ni ‚nedopustno drag'?

4. Ali je pri presoji, ali je postopek ‚nedopustno drag', pomembno, da tožeča stranka ni bila odvrnjena od uvedbe ali nadaljevanja postopka?

5. Ali je ta vprašanja v fazi (i) pritožbe ali (ii) druge pritožbe dopustno obravnavati drugače kot na prvi stopnji?"

Vprašanja za predhodno odločanje

24 Predložitveno sodišče s svojimi različnimi vprašanji, ki jih je treba obravnavati skupaj, Sodišču predlaga, naj pojasni na eni strani pomen zahteve iz člena 10a, peti odstavek, Direktive 85/337, in člena 15a, peti odstavek, Direktive 96/61, v skladu s katero sodni postopki, ki so zajeti s temi določbami, ne smejo biti nedopustno dragi, ter na drugi strani merila za presojo te zahteve, ki naj bi jih nacionalno sodišče uporabilo, kadar odloča o stroških, in polje proste presoje, ki ga imajo države članice pri določanju teh meril v nacionalnem pravu. Predložitveno sodišče Sodišču predlaga tudi, naj pojasni, ali mora nacionalno sodišče, kadar presoja, ali je postopek nedopustno drag, upoštevati dejstvo, da stranka, ki bi se ji lahko naložili stroški, dejansko ni bila odvrnjena od tega, da vloži tožbo ali pri njej vztraja, in ali je lahko poleg tega presoja tega sodišča različna glede na to, ali odloča o tem v postopku na prvi stopnji, v postopku s pritožbo ali v postopku z drugo pritožbo.

Pojem „ne nedopustno drag" v smislu direktiv 85/337 in 96/61

25 Najprej je treba spomniti, kot je Sodišče že presodilo, da zahteva, da sodni postopki ne smejo biti nedopustno dragi, ki je določena v členu 10a, peti odstavek, Direktive 85/337 in členu 15a, peti odstavek, Direktive 96/61, nacionalnim sodiščem ne prepoveduje, da odločijo o stroških (glej v tem smislu sodbo z dne 16. julija 2009 v zadevi Komisija proti Irski, C-427/07, ZOdl., str. I-6277, točka 92).

26 To je jasno razvidno iz Aarhuške konvencije, s katero mora biti zakonodaja Unije „ustrezno usklajena", kot je navedeno v uvodni izjavi 5 Direktive 2003/35, s katero sta bili spremenjeni direktivi 85/337 in 96/61, pri čemer člen 3(8) te konvencije določa, da se nikakor ne posega v pristojnost nacionalnih sodišč, da v sodnih postopkih dosodijo stroške, ki so razumni.

27 Poleg tega je treba poudariti, da se zahteva, da postopek ne sme biti nedopustno drag, nanaša na vse finančne stroške, ki nastanejo zaradi sodelovanja pri sodnem postopku (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Irski, točka 92).

28 Zato je treba lastnost nedopustnosti presojati celovito, pri čemer se upoštevajo vsi stroški, ki so nastali zadevni stranki.

29 Poleg tega iz zahtev po enotni uporabi prava Unije in iz načela enakosti izhaja, da je treba besedilo določbe prava Unije, ki pri opredelitvi smisla in obsega ne napotuje posebej na pravo držav članic, običajno razlagati samostojno in enotno v celotni Evropski uniji, in sicer ob upoštevanju okvira, v katerega je določba umeščena, in cilja, ki mu sledi (glej zlasti sodbo z dne 14. februarja 2012 v zadevi Flachglas Torgau, C-204/09, točka 37).

30 Iz tega izhaja, da kadar niti Aarhuška konvencija, katere člen 9(4) določa, da postopki iz odstavkov od 1 do 3 ne smejo biti nedopustno dragi, niti direktivi 85/337 in 96/61 natančneje ne določajo, kako je treba presojati sodni postopek, da bi se ugotovilo, ali ga je treba šteti za nedopustno dragega, taka presoja ne more temeljiti le na nacionalnem pravu.

31 Kot izrecno določata člen 10a, tretji odstavek, Direktive 85/337 in člen 15a, tretji odstavek, Direktive 96/61, je cilj, ki mu sledi zakonodajalec Unije, omogočiti zadevni javnosti „dostop do sodišč“.

32 Ta cilj izhaja predvsem iz volje zakonodajalca Unije, da se ohranja, varuje in izboljša kakovost okolja ter da ima javnost pri tem aktivno vlogo.

33 Poleg tega zahteva „ne nedopustno drag“ na področju okolja izhaja iz spoštovanja pravice do učinkovitega pravnega sredstva, ki je določena v členu 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, in načela učinkovitosti, po katerem postopkovna pravila za pravna sredstva, katerih namen je varstvo pravic, ki jih imajo posamezniki na podlagi prava Unije, ne smejo praktično onemogočiti ali pretirano otežiti uveljavljanja pravic, ki jih daje pravni red Unije (glej zlasti sodbo z dne 8. marca 2011 v zadevi Lesoochranárske zoskupenie, C-240/09, ZOdl., str. I-1255, točka 48).

34 Končno, čeprav dokument, ki ga je leta 2000 objavila Ekonomska komisija Organizacije združenih narodov za Evropo, naslovljen „Navodila za izvajanje Aarhuške konvencije“, ne more dajati zavezujoče razlage Aarhuške konvencije, se lahko poudari, da natančneje določa, da stroški revizijskega postopka na podlagi konvencije ali postopka, s katerim se uveljavlja nacionalno pravo, ki se nanaša na okolje, ne smejo biti tako visoki, da člani javnosti ne bi mogli sprožiti revizijskega postopka, če menijo, da je to treba storiti.

35 Iz navedenega izhaja, da zahteva, da sodni postopek ne sme biti nedopustno drag, ki je določena v členu 10a Direktive 85/337 in členu 15a Direktive 96/61, pomeni, da osebam, na katere se nanaša, zaradi finančnih stroškov, ki bi lahko zato nastali, ne sme biti preprečeno, da vložijo pravno sredstvo, ki spada na področje uporabe teh členov, ali da pri njem vztrajajo. Kadar mora nacionalno sodišče odločiti o naložitvi stroškov članu javnosti, ki kot tožeča stranka v sporu v okoljski zadevi ni uspel, ali splošneje, kadar mora, kot je to mogoče za sodišča Združenega kraljestva, v fazi pred postopkom odločiti o morebitni omejitvi stroškov, ki se lahko naložijo stranki, ki ni uspela, se mora prepričati, da se ta zahteva spoštuje, pri čemer mora upoštevati tako interes osebe, ki želi braniti svoje pravice, kakor splošni interes v zvezi z varstvom okolja.

Merila, ki so upoštevna za presojo zahteve „ne nedopustno drag“

36 Kot je bilo pojasnjeno v točki 24 te sodbe, želi Supreme Court of the United Kingdom vedeti, katera so merila za presojo, ki jih mora nacionalno sodišče uporabiti, da zagotovi, da se, kadar odloča o stroških, spoštuje zahteva, da postopek ne sme biti nedopustno drag. Zlasti sprašuje, ali mora taka presoja biti objektivna, ali nasprotno, subjektivna in koliko je treba upoštevati nacionalno pravo.

37 Treba je spomniti, da morajo v skladu z ustaljeno sodno prakso države članice ob neobstoju dodatnih pojasnil prava Unije pri prenosu direktive zagotoviti njen polni učinek, pri čemer imajo na voljo široko polje proste presoje glede izbire sredstev (glej zlasti sodbo z dne 9. novembra 2006 v zadevi Komisija proti Irski, C-216/05, ZOdl., str. I-10787, točka 26).

38 Iz tega je razvidno, da je treba glede sredstev, ki so primerna za doseganje cilja zagotovitve učinkovitega sodnega varstva, ki na področju prava varstva okolja ni nedopustno drago, upoštevati vse upoštevne določbe nacionalnega prava in zlasti sistema brezplačne pravne pomoči ter ureditve varstva v zvezi s stroški, kot je tista, ki je navedena v točki 16 te sodbe. Treba je torej upoštevati očitne razlike med nacionalnimi zakonodajami na tem področju.

39 Poleg tega se, kot je bilo navedeno zgoraj, mora sodišče, ki odloča o stroških, prepričati, ali se ta zahteva spoštuje, pri čemer mora upoštevati tako interes osebe, ki želi braniti svoje pravice, kakor splošni interes v zvezi z varstvom okolja.

40 Taka presoja se zato ne more opraviti izključno na podlagi ekonomskega položaja zadevne osebe, ampak mora biti oprta tudi na objektivno analizo zneska stroškov, in to toliko bolj, ker se pričakuje, kot je bilo pojasnjeno v točki 32 te sodbe, da imajo posamezniki in združenja po naravi aktivno vlogo pri varstvu okolja. Iz tega izhaja, da se stroški postopka v nekaterih primerih ne smejo zdeti objektivno nerazumni. Stroški postopka tako ne smejo niti presegati finančnih zmogljivosti zadevne osebe niti se nikakor zdeti objektivno nerazumni.

41 V zvezi z analizo ekonomskega položaja zadevne osebe pa presoja, ki jo mora opraviti nacionalno sodišče, ne more temeljiti izključno na domnevni finančni zmogljivosti „povprečne“ tožeče stranke, ker so lahko taki podatki le minimalno povezani s položajem zadevne osebe.

42 Poleg tega lahko nacionalno sodišče upošteva položaj zadevnih strank, razumno možnost za uspeh prosilca, pomen zadeve zanj in za varstvo okolja, zapletenost prava in postopka, ki ju je treba uporabiti, ter morebitno nepremišljenost tožbe v njenih različnih fazah (glej po analogiji sodbo z dne 22. decembra 2010 v zadevi DEB, C-279/09, ZOdl., str. I-13849, točka 61).

43 Treba je tudi pojasniti, da je okoliščina, ki jo je navedlo Supreme Court of the United Kingdom, da zadevna oseba ni bila dejansko odvrnjena od tožbe, sama po sebi ne zadostuje, da bi se štelo, da postopek zanjo ni nedopustno drag v smislu direktiv 85/337 in 96/61, kot je pojasnjen v nadaljevanju.

44 Končno, kar zadeva vprašanje, ki ga je prav tako postavilo predložitveno sodišče, namreč, ali se mora presoja neobstoja nedopustnih stroškov razlikovati glede na to, ali nacionalno sodišče o stroških odloča v postopku na prvi stopnji, postopku s pritožbo ali postopku z drugo pritožbo, poleg tega, da tako razlikovanje ni določeno v direktivah 85/337 in 96/61, pri taki razlagi ne bi bil v celoti upoštevan cilj, ki ga je določil zakonodajalec Unije, namreč zagotoviti dostop do sodišč in prispevati k izboljšanju varstva okolja.

45 Nacionalno sodišče zato zahteve, da sodni postopek ne sme biti nedopustno drag, ne more obravnavati različno glede na to, ali odloča v postopku na prvi stopnji, postopku s pritožbo ali v postopku z drugo pritožbo.

46 Zato je treba ugotoviti, da se nacionalno sodišče, kadar mora v okoliščinah, kakršne so navedene v točki 41 te sodbe, presoditi nedopustnost stroškov sodnega postopka v okoljski zadevi za zadevno osebo, ne more opreti izključno na ekonomski položaj te osebe, temveč mora opraviti tudi objektivno analizo zneska stroškov. Poleg tega lahko upošteva položaj zadevnih strank, razumno možnost za uspeh prosilca, pomen zadeve zanj in za varstvo okolja, zapletenost prava in postopka, ki ju je treba uporabiti, morebitno nepremišljenost tožbe v njenih različnih fazah ter obstoj nacionalnega sistema brezplačne pravne pomoči ali ureditve varstva v zvezi s stroški.

47 Nasprotno pa okoliščina, da zadevna oseba ni bila dejansko odvrnjena od tožbe, sama po sebi ne zadostuje, da bi se štelo, da postopek zanjo ni nedopustno drag.

48 Končno, ta presoja se ne more opraviti na podlagi različnih meril glede na to, ali se opravlja v postopku na prvi stopnji, postopku s pritožbo ali v postopku z drugo pritožbo.

Stroški

49 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

Zahteva, da sodni postopek ne sme biti nedopustno drag, določena v členu 10a, peti odstavek, Direktive Sveta z dne 27. junija 1985 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (85/337/EGS) in členu 15a, peti odstavek, Direktive Sveta 96/61/ES z dne 24. septembra 1996 o celovitem preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja, kakor sta bili spremenjeni z Direktivo 2003/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. maja 2003, pomeni, da osebam, na katere se nanaša, zaradi finančnih stroškov, ki bi lahko zato nastali, ne sme biti preprečeno, da vložijo pravno sredstvo, ki spada na področje uporabe teh členov, ali da bi pri njem vztrajajo. Kadar mora nacionalno sodišče odločiti o naložitvi stroškov članu javnosti, ki kot tožeča stranka v sporu v okoljski zadevi ni uspel, ali splošneje, kadar mora, kot je to mogoče za sodišča Združenega kraljestva, v fazi pred postopkom odločiti o morebitni omejitvi stroškov, ki se lahko naložijo stranki, ki ni uspela, se mora prepričati, da se ta zahteva spoštuje, pri čemer mora upoštevati tako interes osebe, ki želi braniti svoje pravice, kakor splošni interes v zvezi z varstvom okolja.

Nacionalno sodišče se pri tej presoji ne more opreti izključno na ekonomski položaj te osebe, temveč mora opraviti tudi objektivno analizo zneska stroškov. Poleg tega lahko upošteva položaj zadevnih strank, razumno možnost za uspeh prosilca, pomen zadeve zanj in za varstvo okolja, zapletenost prava in postopka, ki ju je treba uporabiti, morebitno nepremišljenost tožbe v njenih različnih fazah ter obstoj nacionalnega sistema brezplačne pravne pomoči ali ureditve varstva v zvezi s stroški.

Nasprotno pa okoliščina, da zadevna oseba ni bila dejansko odvrnjena od tožbe, sama po sebi ne zadostuje, da bi se štelo, da postopek zanjo ni nedopustno drag.

Končno, ta presoja se ne more opraviti na podlagi različnih meril glede na to, ali se opravlja v postopku na prvi stopnji, postopku s pritožbo ali v postopku z drugo pritožbo.

Podpisi